

Osnove bibliotekarstva in organizacija knjižnic - 7

Primož Južnič
1 letnik prve stopnje

Izr. prof. dr. Primož Južnič

Status in položaj

Knjižničarjev

ponedeljek, 3. november 2014

Vzpostavljanje knjižničarstva kot profesije

Z izjemo ZDA in Velike Britanije, se knjižničarstvo v svetu, kot profesija, uveljavlja relativno pozno. V veliki meri to lahko povezujemo z pozno vzpostavitvijo profesionalnega izobraževanja in/ali profesionalnih združenj.

Zaposlovanje profesionalnih knjižničarjev

Moramo ločiti med zaposlovanjem profesionalnih strokovnjakov- knjižničarjev, priučenih knjižničarjev in drugih sodelavcev v knjižnicah.

Prav tako lahko opazujemo še drug pojav, zaposlovanje knjižničarjev kot informacijskih strokovnjakov in strokovnjakov za “knjigo”, v drugih dejavnostih.

Splošne knjižnice v Sloveniji

Standardi za splošne knjižnice - pet strokovnih knjižničarskih delavcih na 10.000 prebivalcev.

2007 86,6 %, 2008 91,2 % 2009 88 %.

Prevladujejo priučeni bibliotekarji, vendar se, počasi dviguje število diplomiranih bibliotekarjev in to od 245,4 (2007), 250,7 (2008), 262 (2009) v ekvivalentu polne zaposlitve (EPZ)

(Vodeb, 2008, 2009 in 2010).

Značilnosti profesije

- ✦ Status in položaj pripadnikov profesije in ustanov, kjer se zaposlujejo,
 - ✦ Feminizacija,
 - ✦ Spreminjanje dejavnosti, poslanstva in nalog,
 - ✦ Informatizacija.
- ✦ Zakaj stereotipi o knjižničarju/knjižničarki?

Status 1

Tudi v knjižničarsko najbolj razvitih deželah imajo knjižničarji različno mnenje o svojem statusu.

Nezadovoljstvo je običajno:

z obsegom dela in plačami, ter tudi z majhno možnostjo napredovanja in priznanjem za dobro opravljeno delo.

Nezadovoljstvo ima lahko različne vzroke

- ★ Nizke plače in majhne možnosti napredovanja,
- ★ Odsotnosti profesionalne kulture, vključno s slabo identifikacijo z njo,
- ★ Nizke usposobljenosti in izobraženosti, ter odsotnost mehanizma kontrole vstopa,
- ★ Nepomembnega mesta v družbeni delitvi dela,
- ★ Premajhne povezanosti z državo in/ali odsotnost njene podpore.

Profesionalna kultura

Temeljni pogoj za profesionalizacijo je znanje, profesionalno znanje, ki loči pripadnika profesije od tistega, ki opravlja le poklic. Raziskovanje je pomemben del tega znanja.

Enako pomemben element profesije (profesionalizacije) je profesionalna etika, skupek pravil, po katerih se ravnajo pripadniki določene profesije.

Šolanje in izobraževanje

Razvoj visokošolskega in seveda permanentnega izobraževanja na področju knjižničnih in informacijskih znanosti ter krepitev vloge profesionalnih združenj se dolgoročno zdi prava usmeritev, kajti skrb za strokovnost v knjižničarstvu mora biti primarna skrb profesije.

Položaj v družbeni delitvi dela

Vendar na status dejavnosti poleg stopnje profesionalizacije vpliva še odgovor na vprašanje: Kdo je njen član ?

- Kako si deli delo in sodeluje z pripadniki drugih profesij ?
- Kakšen položaj ima v družbeni delitvi dela?

Ali knjižničarji opravljajo posebno funkcijo v družbi?

Profesionalni status knjižničarstva sloni na dejstvu, da knjižničarji opravljajo posebne naloge in imajo posebna znanja, ki jih ločujejo od drugih profesij. Je storitveno usmerjena in altruistična. Toda danes nima več monopola nad večino storitev, ki jih knjižničarstvo tradicionalno nudi.

Bistveno vlogo imajo pri izboljšavi statusa

- 1. Profesionalna društva/združenja,**
- 2. Izobraževalne ustanove,**
- 3. Vodstva knjižnic.**

Primeri urejenega statusa

So praviloma tam, kjer imajo knjižničarji enak status kot drugi sodelavci v isti organizaciji ali sorodne profesije.

Primer: šolski knjižničarji v Sloveniji. Zakaj?

Kaj je profesija?

Člani profesije vedo več o tem kaj uporabnik njihovih storitev potrebuje, kot uporabnik sam.

Člani profesije so avtonomni pri svojem delu.